

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

Сергій КВАША
2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні вченої ради
економічного факультету
Протокол № _____ від _____ 2022 р.

Декан економічного факультету
A. Dibrova Anatolij DIBROVA

на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол № 16 від 12.05.2022 р.

N. Il'yuchuk Завідувач кафедри
Микола ІЛЬЧУК
« _____ » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітньо-наукова програма «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Гарант ОНП: Радько В.І.

Розробники: доцент, к.е.н., доцент Коновал І.А.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Проєктування підприємницької діяльності

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (шифр і назва)	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, вечірньої та заочної форм навчання		
	Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	12 год.
Самостійна робота	100 год.	130 год.
Кількість тижневих годин для денної, вечірньої форми навчання: аудиторних	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Проектування підприємницької діяльності» є засвоєння здобувачами знань з проектування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання та набуття практичних навиків обґрутування проектних рішень в сфері організації їх діяльності.

Завдання навчальної дисципліни полягають у формуванні різнопривневих компетенцій з аналізу процесів, що відбуваються в підприємницьких системах, виявленні напрямів їх удосконалення, розробленні та впровадженні проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання для підвищення її ефективності.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі повинні:

знати:

- зміст, етапи, прийоми та методи проектування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання;
- процес проектування та раціоналізації діяльності підприємницьких структур;
- методи оцінки проектів підприємницької діяльності;
- систему збалансованих показників ефективності підприємницької діяльності тощо.

вміти:

- розробляти бізнес-модель діяльності підприємницьких систем;
- моделювати оптимальну організаційну структуру суб'єкта господарювання;
- обґрутувати проекти підприємницької діяльності суб'єктів господарювання та їх структурних підрозділів;
- розробляти календарні плани виконання проектів;
- оцінювати ефективність впровадження проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

Набуття компетентностей:

-загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

ЗК03. Здатність працювати автономно

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними

-спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що

створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямах

СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробовувати результати досліджень, розробок, проектів українською та іноземною мовами

програмні результати навчання:

ПРН1. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності

ПРН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп’ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямах

ПРН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці

ПРН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики

ПРН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв’язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур

Розвиток теорії підприємництва. Розширення напрямів підприємницької діяльності. Сутність і тенденції організаційного розвитку суб'єктів господарювання. Підприємницька структура як складна система. Ієрархія в підприємницькій системі, формальна й неформальна структура в ній. Моделі й різновиди підприємницьких структур. Функціонування мережоподібних підприємств. Віртуальні підприємства. Інтеграційні структури в сучасній системі господарювання. Напрями розвитку інтеграційної діяльності на мікроекономічному рівні.

Основні закони організації: Закон синергії, закон розвитку, закон самозбереження, закон аналізу та синтезу. Порядку формування логічної бази управлінського та виробничого процесу.

Розвиток підприємницьких структур. Життєвий цикл підприємства. Стадії та етапи організаційного розвитку підприємства. Розвиток організації управління підприємницькими структурами.

Тема 2. Теоретичні основи проєктування підприємницької діяльності

Сутність проєктування підприємницької діяльності. Зміст, цілі та завдання проєктування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Різновиди організаційних проєктів підприємств.

Базові підходи до проєктування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Загальнометодологічні підходи до проєктування організаційних систем. Функціональний та процесний підходи до проєктування підприємницьких структур. Основні принципи організаційного дизайну систем. Методологія розв'язання організаційних проблем.

Стадії та етапи проєктування підприємницької діяльності. Проведення діагностичних та аналітичних досліджень. Розробка концепції підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Техніко-економічне обґрунтування проєкту (визначення основних параметрів функціонування організаційної системи, затрат на її діяльність). Вибір ефективного варіанту проєкту. Розробка технічного й робочого проєкту. Впровадження організаційно-технічних проєктних рішень.

Методи, які використовуються при проєктуванні підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Функціонально-вартісний аналіз. Реінжиніринг бізнесу та управління. ABC/ABM – методології. Методи «точно в строк». Управління якістю. Корпоративні інформаційні технології.

Тема 3. Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування

Структурні аспекти підприємницької-системи. Управління бізнес-процесами. Моделювання бізнес-процесів. Методологія функціонально-вартісного аналізу АВС. Оптимізація бізнес-процесів. Удосконалення бізнес-процесів. Стратегія управління бізнес-процесами.

Сутність організаційної структури управління та основні її характеристики. Елементи організаційної структури управління та відносини між ними. Принципи побудови організаційних структур управління. Типи організаційних структур управління підприємством. Бюрократичні організаційні структури управління підприємством. Адаптивні організаційні структури управління підприємством.

Тема 4. Діагностика підприємницької діяльності суб’єкта господарювання

Сутнісна характеристика та складові ситуаційного аналізу. SWOT-аналіз. Аналіз стратегічних позицій суб’єкта. Аналіз сегментів ринку. Аналіз конкурентів. Позиційний аналіз. господарювання.

Організаційно-управлінський аналіз. Фінансово-економічний аналіз. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємницької системи. Аналіз кадрового потенціалу. Оцінювання бізнесу і компанії.

Тема 5. Формування бізнес-моделі підприємницької системи

Сутнісна характеристика, функції та механізм розробки бізнес-моделі суб’єкта господарювання. Сучасна концепція формування бізнес-моделі компанії. Визначення, функції та механізм формування бізнес-моделі підприємства. Основні підходи до формування бізнес-моделі компанії. Механізм формування бізнес-моделі компанії за А. Сливоцьким. Механізм формування бізнес-моделі компанії за В. Котельніковим. Механізм формування бізнес-моделі компанії за підходом ДКК «Альт».

Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії. Сучасна маркетингова концепція «комплексного рішення». Особливості формування пріоритетів споживачів. Система прийняття рішень споживачами. Реалізація «каскаду» пріоритетів споживачів у бізнес-моделі компанії.

Ресурсна теорія у системі бізнес-моделювання. Стратегічні ресурси бізнес-моделі компанії: сутність, елементи та їх взаємодія. Поняття та структура ресурсної системи. Визначення та види ресурсних ефектів.

Визначення ключових компетенцій компанії. Модель «дерева» компетенцій компанії.

Діагностика бізнес-портфеля компанії. Вибір методик портфельного аналізу. Сучасні матричні методики портфельного аналізу.

Управління життєвим циклом бізнес-моделі: формування, розвиток і трансформація. Трансформація бізнес-моделі компанії. Центри продуктового і фінансового управління. Технологія параметричного управління бізнес-процесами виробничих систем.

Тема 6. Проєктування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»

Загальний підхід до проєктування підприємницької діяльності в системі (виробництво-продаж). Товар-продукт як предмет споживання. Оцінка конкурентоспроможності товару-продукту. Проєктування товару-продукту як об'єкта виробництва. Життєвий цикл товару-продукту.

Процес організаційного проєктування та раціоналізації підприємницьких структур.

Передпроектний етап проєктування. Проведення комплексного техніко-економічного обстеження системи «виробництво-продаж». Прийняття рішень щодо вимог: організаційної, функціональної та елементної структури системи «виробництво продаж»; характеру зовнішніх і внутрішніх зв'язків (планування, розміри транспортних партій, ритмічність, час функціонування, форми постачання і вивозу інгредієнтів виробництва); системи документообігу; охорони праці і техніки безпеки; техніко-економічні показники оцінки роботи системи «виробництво-продаж».

Розроблення технічного завдання. Вибір форми організації виробництва: обґрунтування типу виробництва, обґрунтування складу підрозділів та їх спеціалізації, обґрунтування форм організації підрозділів, побудова організаційної структури системи «виробництво-продаж».

Розроблення структурно-функціональної організації системи «виробництво продаж»: склад зовнішніх зв'язків та їх параметри, склад функцій, склад структурно-функціональних елементів, склад внутрішніх зв'язків, побудова функціональної структури системи «виробництво-продаж».

Обґрунтування структури системи «виробництво продаж»: визначення складу та обсягу робіт, їх розподіл між виконавцями; визначення складу та кількості машин, обладнання, їх розміщення; визначення складу та чисельності персоналу, його закріplення за робочими місцями; побудова технологічних планувань, розрахунок площ.

Етап робочого проєктування. Організації виробництва та продажу продукції: визначення складу, інтенсивності і шляху переміщення матеріальних потоків; визначення складу, пропускної спроможності та розташування підрозділів; визначення складу транспортно-технологічних схем виробництва і продажу продукції, моделювання роботи, оцінка ефективності.

Організація обслуговування виробництва: технічного обслуговування та ремонту, енергетичного обслуговування; матеріально-технічного забезпечення; транспортного обслуговування тощо

Проєктування оперативного управління виробництвом і продажем: оргструктура та функції апарату управління; оперативно-календарне планування виробництва і продажу продукції; організація інформаційних зв'язків і документообігу.

Тема 7. Проєктування системи управління в підприємницьких структурах

Методологія цільового управління підприємством. Методи і способи управління. Проєктування системи документаційного забезпечення управління. Формування механізму документування в системі.

Методи проєктування організації системи управління. Структуризація й ієрархія в системі управління. Визначення функцій підрозділів та працівників. Формульовання положень про підрозділи та посадових інструкцій. Побудова комплексної графічної моделі системи управління.

Проєктування технологій здійснення управлінських процесів. Різновиди представлення технологічних процесів управління. Графічні моделі процесів управління. Порядок розробки та корегування процедур управління.

Види організаційних структур управління суб'єктів господарювання. Способи побудови і принципи формування структури управління. Моделювання організаційної та функціональної структури підприємства. Схема організаційної структури управління.

Тема 8. Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання

Основні принципи й методи проєктування трудових процесів. Методики нормування й оплати праці. Методи оцінки й мотивації персоналу. Алгоритм розробки проектів організації робочих місць. Порядок атестації та раціоналізації робочих місць.

Розробка проектів обслуговування робочих місць та їх різновидів.

Проекти відбору, розстановки та використання кадрів.

Тема 9. Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності

Процеси планування проекту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Рівні планування. Структура розбиття робіт (структуризація проекту). Лінійний графік Ганта.

Сутність мережевого планування. Алгоритм побудови мережевої моделі проекту. Обчислення параметрів мережевого графіка.

Календарне планування проектів. Планування ресурсів і витрат. Оцінка вартості проекту. Бюджетування проекту. Методи контролю вартості проекту. Програмне забезпечення планування проектів. Моделювання в процесі проектування підприємницької діяльності.

Тема 10. Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності.

Основні принципи оцінки ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Основні та уточнюючі економічні, соціальні та екологічні показники ефективності проекту.

Оцінка ефективності проекту. Вплив ризику і невизначеності при оцінці ефективності проекту. Оцінка проектних ризиків та методи їх зниження. Методи оцінки стійкості проекту: укрупнена оцінка стійкості проекту; розрахунок рівнів беззбитковості; метод варіації параметрів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с/п	с.р		л	п	с.р
Тема 1. Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур	12	2	2	8	12	-	1	11
Тема 2. Теоретичні основи проєктування підприємницької діяльності	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 5. Формування бізнес-моделі підприємницької системи	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 6. Проектування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»	30	2	8	20	30	1	2	27
Тема 7. Проектування системи управління в підприємницьких структурах	18	2	4	12	18	1	2	15
Тема 8. Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання	18	2	4	12	18	1	1	16
Тема 9. Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 10. Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності	12	2	2	8	12	-	1	11
Усього годин	150	20	30	100	150	8	12	130

4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
1	Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур	2
2	Теоретичні основи проєктування підприємницької діяльності	2
3	Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування	2
4	Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання	2
5	Формування бізнес-моделі підприємницької системи	2
6	Проєктування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»	8
7	Проєктування системи управління в підприємницьких структурах	4
8	Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання	4
9	Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності	2
10	Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності	2
Разом		30

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачів

1. Розвиток теорії підприємництва.
2. Сутність і тенденції організаційного розвитку суб'єктів господарювання.
3. Підприємницька структура як складна система.

4. Моделі й різновиди підприємницьких структур.
5. Інтеграційні структури в сучасній системі господарювання.
6. Основні закони організації: Закон синергії, закон розвитку, закон самозбереження, закон аналізу та синтезу.
7. Порядок формування логічної бази управлінського та виробничого процесу.
8. Розвиток підприємницьких структур. Життєвий цикл підприємства.
9. Розвиток організації управління підприємницькими структурами.
10. Зміст, цілі та завдання проектування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.
11. Різновиди організаційних проектів підприємств.
12. Базові підходи до проектування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.
13. Функціональний та процесний підходи до проектування підприємницьких структур.
14. Стадії та етапи проектування підприємницької діяльності.
15. Методи, які використовуються при проектуванні підприємницької діяльності суб'єкта господарювання.
16. Функціонально-вартісний аналіз як метод удосконалення і проектування організаційно-управлінських структур
17. Реінжиніринг бізнес-процесів: зміст та основна характеристика.
18. Структурні аспекти підприємницької-системи.
19. Управління бізнес-процесами.
20. Сутність організаційної структури управління та основні її характеристики.
21. Елементи організаційної структури управління та відносини між ними.
22. Принципи побудови організаційних структур управління.
23. Типи організаційних структур управління підприємством.
24. Бюрократичні організаційні структури управління підприємством.
25. Адаптивні організаційні структури управління підприємством.
26. Сутнісна характеристика та складові ситуаційного аналізу підприємницької діяльності суб'єкта господарювання.
27. Організаційно-управлінський аналіз підприємницької діяльності суб'єкта господарювання.
28. Фінансово-економічний аналіз підприємницької діяльності суб'єкта господарювання.
29. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємницької системи.
30. Аналіз кадрового потенціалу суб'єкта господарювання.
31. Оцінювання бізнесу і компанії.

32. Сутнісна характеристика, функції та механізм розробки бізнес-моделі суб’єкта господарювання.
33. Сучасна концепція формування бізнес-моделі компанії.
34. Визначення, функції та механізм формування бізнес-моделі підприємства.
35. Основні підходи до формування бізнес-моделі компанії.
36. Механізм формування бізнес-моделі компанії за А. Сливоцьким.
37. Механізм формування бізнес-моделі компанії за В. Котельниковим.
38. Механізм формування бізнес-моделі компанії за підходом ДКК «Альт».
39. Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії.
40. Реалізація «каскаду» пріоритетів споживачів у бізнес-моделі компанії.
41. Ресурсна теорія у системі бізнес-моделювання.
42. Визначення ключових компетенцій компанії. Модель «дерева» компетенцій компанії.
43. Діагностика бізнес-портфеля компанії. Вибір методик портфельного аналізу.
44. Сучасні матричні методики портфельного аналізу.
45. Управління життєвим циклом бізнес-моделі: формування, розвиток і трансформація.
46. Трансформація бізнес-моделі компанії.
47. Технологія параметричного управління бізнес-процесами виробничих систем.
48. Загальний підхід до проєктування підприємницької діяльності в системі (виробництво-продаж).
49. Проєктування товару-продукту як об’єкта виробництва. Життєвий цикл товару-продукту.
50. Процес організаційного проєктування та раціоналізації підприємницьких структур.
51. Зміст передпроєктного етапу проєктування підприємницької діяльності фірми.
52. Зміст технічного завдання на розробку проєкту підприємницької діяльності фірми.
53. Зміст робочого проєктування підприємницької діяльності фірми.
54. Проєктування оперативного управління виробництвом і продажем
55. Методологія цільового управління підприємством.
56. Методи і способи управління.
57. Проєктування системи документаційного забезпечення управління.
58. Формування механізму документування в системі.
59. Методи проєктування організації системи управління.
60. Визначення функцій підрозділів та працівників. Формулювання положень про підрозділи та посадових інструкцій.

61. Побудова комплексної графічної моделі системи управління.
62. Проєктування технологій здійснення управлінських процесів.
63. Види організаційних структур управління суб'єктів господарювання.
64. Способи побудови і принципи формування структури управління.
65. Моделювання організаційної та функціональної структури підприємства.
66. Схема організаційної структури управління.
67. Основні принципи й методи проєктування трудових процесів.
68. Методики нормування й оплати праці.
69. Методи оцінки й мотивації персоналу.
70. Алгоритм розробки проектів організації робочих місць.
71. Порядок атестації та раціоналізації робочих місць.
72. Розробка проектів обслуговування робочих місць та їх різновидів.
73. Проекти відбору, розстановки та використання кадрів.
74. Процеси планування проекту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання.
75. Структура розбиття робіт (структуризація проекту) календарного плану. Лінійний графік Ганта.
76. Сутність мережевого планування календарного плану виконання робіт. Алгоритм побудови мережової моделі проекту.
77. Обчислення параметрів мережевого графіка календарного плану виконання робіт проекту.
78. Календарне планування проектів. Планування ресурсів і витрат.
79. Оцінка вартості проекту підприємницької діяльності.
80. Бюджетування проекту підприємницької діяльності фірми.
81. Програмне забезпечення планування проектів підприємницької діяльності.
82. Моделювання в процесі проєктування підприємницької діяльності.
83. Основні принципи оцінки ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.
84. Основні та уточнюючі економічні, соціальні та екологічні показники ефективності проекту.
85. Оцінка ефективності впровадження проекту підприємницької діяльності фірми.
86. Оцінка проектних ризиків та методи їх зниження.

Тести для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. Поняття „проект” розуміють як:

1	комплекс взаємопов’язаних заходів, спрямованих на досягнення соціально-економічних результатів протягом усього часу реалізації даного проекту;
2	дії підприємства з розробки та впровадження визначеної програми
3	комплекс заходів, спрямований на вирішення соціальних програм, що мають вирішальне значення для розвитку даного регіону;
4	комплекс взаємопов’язаних заходів, які необхідно виконати для досягнення певної цілі у певний період часу і при встановлених ресурсних обмеженнях.

2. Вкажіть методи організаційного проєктування залежно від глибини проектних рішень:

1	бенчмакінг; параметричне проєктування; реінжиніринг;
2	типовий; модульний; індивідуальний ;
3	виробничий; бенчмакінг; модульний; реінжиніринг.
4	типовий; індивідуальний; параметричне проєктування

3. До основних завдань обґрунтування виробничої структури підприємства НЕ відносять:

1	організація інформаційних зв’язків і документообіг;
2	визначення складу та кількості машин, обладнання;
3	визначення складу та чисельності виробничого персоналу;
4	визначення складу та обсягу робіт;
5	побудова технологічних планувань, розрахунок площ.

4. Якими методами здійснюється проєктування організаційної структури підприємства:

1	аналогій; експертним; структуризації цілей; організаційного моделювання;
2	експертним; організаційного моделювання; варіантним; розвинутим;
3	аналогій; експертним; організаційного моделювання; розвинутим;
4	експертним; структуризації цілей; організаційного моделювання; статистичним.

5. Сукупність остаточних комплексних проектних рішень з організації праці, виробництва та управління, що спрямовані на забезпечення умов ефективного функціонування підприємства і призначенні для впровадження – це:

1	інвестиційний проєкт;
2	організаційний проєкт;
3	бізнес-проєкт;

4

інноваційний проект.

6. Неявні вигоди, які одержують у результаті реалізації проекту – це:

1	матеріальні вигоди, що зумовлені збільшенням витрат або отриманням додаткових доходів;
2	неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу;
3	втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
4	побічні вигоди, які супроводжують проект і не можуть бути визначені безпосередньо.

7. Найбільш протяжний у часі ланцюг робіт від початку до завершення проекту називається:

1	завершальним шляхом;
2	критичним шляхом;
3	оптимальним шляхом;
4	максимальним шляхом.

8. Проектування товару-продукту здійснюється на таких етапах його життєвого циклу:

1	патентний пошук, науково-дослідні роботи, технологічна підготовка виробництва, виробництво;
2	патентний пошук, науково-дослідні роботи, маркетингові роботи, виробництво, обіг;
3	патентний пошук, науково-дослідні роботи, маркетингові роботи, технологічна підготовка виробництва;
4	науково-дослідні роботи, технологічна підготовка виробництва, виробництво, обіг.

9. Явні вигоди, що виникають при реалізації проекту – це:

1	матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отриманням додаткових доходів;
2	побічні вигоди, які супроводжують проект;
3	втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
4	різниця позитивних і негативних результатів проекту.

10. До методів оцінювання інвестицій, які враховують невизначеність майбутнього стану економічного середовища, належить:

1	період окупності;
2	внутрішня ставка доходу;
3	чиста теперішня вартість;
4	аналіз чутливості реагування.

11. Об'єктами організаційного проектування є:

1	Підприємства;
2	технологічні процеси;
3	виробничі і функціональні підрозділи;
4	робоче місце;
5	усі вищенаведені відповіді вірні;

12. Вкажіть основні організаційно-управлінські структури підприємств :

1	виробничі, комерційні, програмно-цільові, регіональні;
2	бюрократичні, дивізіон альні, програмно-цільові;
3	бюрократичні, комерційні, дивізіональні;
4	комерційні, дивізіон альні, програмно-цільові, регіональні.

13. Вкажіть основні методи проєктування організаційних структур управління :

1	аналогій;
2	структуризації цілей;
3	балансовий;
4	організаційного моделювання.

14. Розставити у відповідності понять їх визначення:

A. Бізнес-процес –	1. поділ видів діяльності по проєкту на частини (укрупнені комплекси робіт, пакети робіт і далі на окремі роботи);
B. Бізнес-операція –	2. ієрархія внутрішніх і залежних між собою функціональних дій, кінцевою метою яких є випуск продукції;
C. «Дерево робіт» –	3. сукупність дій, процедур, які складають зміст одного завершеного циклу, акту бізнес-діяльності.

15. Як називається метод визначення вартості та інших характеристик виробів. Послуг і споживачів, які використовують як основу функції і ресурси, які задіяні у виробництві, маркетингу, продажі, постачанні, технічній підтримці, обслуговуванні клієнтів, а також у забезпеченні якості?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь трьома словами)

16. Вкажіть методи, які відносяться до економічних методів управління персоналом:

1	Участь працівників в управлінні;
2	Формування організаційних структур органів управління
3	Матеріальне стимулювання;
4	Затвердження економічних норм і нормативів.

17. Вкажіть методи, які відносяться до соціально-психологічних методів управління персоналом:

1	Участь працівників в управлінні;
2	Моральне стимулювання;
3	Матеріальне стимулювання;
4	Податкова система.

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснюально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченовою радою НУБіП України 29 травня 2020 року, протокол № 10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджуються відповідно кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння аспірантом програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен (далі – *екзамен*) – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семestr.

Семестровий залік (далі – *зalік*) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семestr.

Диференційований залік – це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затверженого Вченою радою НУБіП України від 29.05.2020 р., протокол №10.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$$

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

11. Методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс: Проектування підприємницької діяльності для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії. Доступ до ресурсу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1798>
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Проектування підприємницької діяльності. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань, дистанційного навчання. К.:НУБіП України, 2019. 45 с.
3. Навчально-наукова лабораторія «Бізнес-планування підприємницької діяльності»

12. Рекомендована література

Основна

1. Гадзalo Я.М., Лузан Ю.Я. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 6-17.
2. Гадзalo Я.М., Саблук П.Т., Лупенко Ю.О., Месель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. Аграрна реформа в Україні, її наукове забезпечення, результативність. *Економіка АПК*. 2021. № 7. С. 6-15.
3. Данилюк Т. І. Організаційне проєктування підприємства : конспект лекцій. Вид. 2-ге (відредаг. і доповн.). Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2017. 84 с.
4. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК: навч. посібник. Київ: ЗАТ «Нічлава», 2013. 308 с.
5. Ільчук М.М., Коновал І.А., Ус С.І. Методичні підходи до оцінки ефективності підприємницької діяльності аграрної сфери. *Економіка АПК*. 2017. № 5. С. 51 – 59.
6. Ільчук М.М., Ус С.І., Дмитрук М.І., Ільчук О.М. Теоретичні засади розвитку підприємництва. *Економіка АПК*. 2020. № 3. С. 100 – 110.
7. Кропивко М.Ф., Кісіль М.І. Теоретичні засади і методичні підходи до формування стратегії управління ефективністю інвестицій фермерського господарства. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 6-14.
8. Кукуба В. П. Організаційне проєктування підприємства : навч. посібник. К. : КНЕУ, 2014. 420 с.
9. Лупенко Ю.О. Теоретико-методологічне забезпечення економічного розвитку аграрного сектору та сільських територій. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 6-15.
10. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами: навч. посібник. Рівне, НУВГП, 2014 254 с.
11. Саблук П.Т. Наукове обґрунтування інноваційного розвитку в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 16-25.
12. Сливоцький А. Дж., Моррісон Девід Дж. Зона прибутку. Стратегічна бізнес-модель як запорука завтрашніх прибутків. Пер. з англ. Р. Скаакун. Львів: Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2016. 431 с.
13. Трутенко Г.О. Розвиток підприємницької діяльності в сільському господарстві України. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 103-112.

допоміжна

14. Бутко М.П., С.М. Задорожна С.М., Іванова Н.В., Мурашко М.І. Виробничий менеджмент: підручник для вузів. Київ : ЦУЛ, 2016 . 422 с.
15. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера : Навч. посібник. Київ.: Кондор, 2003. 412с.
16. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємств : діагностика, стратегія, ефективність. К. : Вища шк., 2010. 265 с.

17. Глиненко Л.К., Лужко Е.В. Проектирование организационных структур управления. Київ:Нора-Друк, 2005. 728 с.
18. Ковальська Л. Л., Павлюк Л.В., Савош Л.В. Проектний аналіз : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 261 с.
19. Костюченко Л. Сутормін І. Управління функціями сектору матеріально-технічного забезпечення виробничого підприємства. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. 2015. Вип. 32. С. 245 – 251.
20. Коваль В. В., Башинська М. І. Моделювання мережної організації корпоративного управління бізнесом: монографія. Одеса.: Бровкін О. В. 2010. 202 с
21. Кривовязюк І.В. Економічна діагностика: Навчальний посібник. Київ.: Центр учебової літератури, 2013. 455 с.
22. Мендрул О.Г. Оцінка вартості підприємства у контексті реструктуризації. *Український інвестиційний журнал «Welcome»*. 1998. №11–12. С.40 – 42.
23. Могильний О.М. Трансформація організаційно-правових форм сільського господарства: від багатоукладності до латифундації. *Економіка АПК*. 2021. №1. С. 15-26.
24. Нечипоренко О.М., Носенко Ю.М., Сінельник Л.М. Методологія оцінки ефективності діяльності науково-інноваційних кластерів. *Економіка АПК*. 2021. № 10. С. 61-71.
25. Пришляк Н.В. Оцінка ефективності використання індивідуальних біогазових установок для переробки біовідходів селянських господарств. *Економіка АПК..* 2021. № 3.С. 50-60.
26. Савельєва Є. В., Чоботар С.І., Штефанич Д. А. Новітній маркетинг. Київ : Знання, 2008. 420 с.
27. Продіус І.П., Пріступа М.П. Удосконалення організаційної структури управління промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2012. №3 – 4. С. 17 – 21 .
28. Кваша С.М., Ільчук М.М., Коновал І.А., Любар Р.П. Проектування підприємницької діяльності в АПК : Навчальний посібник. Частина 1. К.:ЗАТ «Нічлава», 2007. 160 с.
29. Реструктуризація підприємства : Навч. посібник /За ред. В.М. Заболотного. Київ:Мідленіум, 2001. 440 с.
30. Семенов Г.А., Семенов А.Г., Ярошевська О.В. Особливості організації оплати праці на підприємствах в сучасних умовах. *Вісник економічної науки України*. 2014. № 3 (27). С. 100 – 104.
31. Стельмащук А.М. Економічна діагностика підприємства. Методичне забезпечення аналізу і прогнозування показників фінансової звітності. *Інноваційна економіка*. 2015. №2. С. 86 – 90.
32. Тоцький В.І., Лаврененко В.В. Організаційний розвиток підприємства: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 247 с.

33. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : підручн. Київ : Акадам-видав, 2011. 576 с.
34. Ходаківська О.В. Наукові дослідження у сфері земельних відносин: еволюція становлення та перспективи розвитку. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 18-30.
35. Черемісіна С.Г. Ринок зернових культур в Україні: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. *Економіка АПК*. 2021. № 2. С. 48-58.
36. Черемісіна С.Г. Стан та перспективи розвитку експорту зернових культур з України до країн Африки. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 33-43.
37. Чернявський А. Д. Організаційне проєктування : навч. посібник. К. : МАУП, 2005. 160 с.
38. Яковлев А. І. Проектний аналіз : підруч. для вищ. закл. за напрямком "Економіка підприємства". Харків : НТУ "ХПІ", 2016. 339 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
4. Міністерство фінансів. URL: www.minfin.gov.ua
5. Державна податкова служба України. URL: www.tax.gov.ua
6. Державна служба статистики України . URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua
8. Центр перспективних соціальних досліджень. URL: www.cpsr.org.ua
9. Антимонопольний комітет України. URL: www.amc.gov.ua
10. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
11. Аграрна біржа. URL: <https://agrex.gov.ua>